

U to vrime godišća... (41)

**U to vrime godišća,
mir se svitu nazvišća.
Porodjenjem Ditešća.
komu j' majka Divica.**

**Andjeli su na nebi,
veselu vist glasili.
Slava Bogu jačili,
a mir ljudem prosili.**

**Diva j' sina rodila,
vragu silu slomila,
svitu spas je donesla,
nam je majka postala.**

**Kristušu mi hvalimo,
s andjeli mu jačimo:
„Slava Bogu na nebi,
a mir ljudem na zemlji!“**

(Mirko Berlaković,
Slavite gospodina pjesmami,
Veliki Boristof, 2015., 90)

Tako su pjevali Hrvati u prošlosti i danas u staroj domovini jednu od najstarijih crkvenih božićnih pjesam u bezbroj varijanti. I *Kolo Slavuj* tvrdi: „...zählt zu den im Burgenland weitverbreiteten vorweihnachtlichen Gesängen. Ona je zapisana u »Petrisovom zborniku« u 15. st., prije nego što su se selili naši Hrvati i prijevod je latinske „In hoc anni circulo“, a hrvatski „Va se vrime godišća“. U naši molitveniki, niti Meršičev »Kruh nebeski«, niti Čukovičeva »Vsakidanja hrana«, a niti starija »Hiža zlata«, niti Mekiničeve „Dussevne pesne“ ju nimaju u repertoaru. Zato ali ima »Kruh nebeski« jačku „Narodil se kralj nebeski“ iz 13. st., zapisana u »Prekmurskoj...« (1593.) i »Pavlinskoj...« (1643.) pjesmarici, u koj je zapisana i ona u »Klimpuškom misalu« (1564.) „Kristuš se je gori stal...“. Akoprem se nigdor nije bavio, jačkenim fondom prošlosti i sadašnjice i onoga što se preneslo iz stare domovine, moremo paušalno ustanoviti, da su se naši prilagodjivali sridnjoeuropejskoj kulturnoj tradiciji svojih susjedov: Ugar i Nimac, morebit i Slovakov. Berlaković ima pjesme iz francuskoga, poljskoga, književnohrvatskoga, engleskoga (negro), ruskoga kultur-

noga kruga, sve ono što se danas gleda za moderno. Tribamo samo pomisliti na „Tiha noć, o sveta noć...“ (1818.) od Franza Xavera Grubera iz Oberndorfa u Solnogradskoj, ka se pjeva u svi jeziki svita. Naše crkvene jačke su oblikovali kantori, čudakrat i improvizirali i čuvaju se u brojni kantorski rukopisi, a veći dio su prijevodi ili preuzeli ili imiti-

rali druge jezike. S »Kerštjansko-katoličanskim Crikvenim Jačkarom« iz 1901. ljeta, pak Vukovičevom „Napevkom« ili »Vēnac crikvenih melodija« (1941.) su se stabilizirale i naše crkvene i nabožne jačke za sva polja vjerskoga života. Po crikvenoj reformi po Drugom Vatikanskom koncilu su 1996. izašli »Pripjevi – Crikveno ljeto A, B, C«, priredjeno od današnjega biskupa Egida Živkovića i Štefana Bubića, nadzornika za vjeronauk. Od sebe razumljivo, da se u zadnjih 100 ljeti, po nalogu ili samodisci-

pliniranju, puno svega izostavilo iz repertoara što je bilo čisto normalno i prošireno u vjerskom životu, tako u prvom redu ugarski sveci sv. Štefan, Ladislav, Elizabeta i dr. ali ki i danas nimo svidocu predaustrijsku ugarsku tradiciju na oltari i pilji po cijelom Gradišću.

Oblikovali su nove jačkare **File Sedenik** (1862.-1920.), koga su pak **Martin Borenić** (1850.-1939.) i **Miho Naković** (1840.-1900.) nekako izrivali iz autorstva epohalne knjige za

kantore. U ostavščini Martina Borenića postoji Sedenikovo pismo od 18. 12. 1888., da nagovori Miho Nakovića na sudjelovanje na crkvenom jačkaru. Razumljivo da su pri svojem djelu uzimali ugarske, nimške, hrvatske, morebit i druge predloške. U Boreničevoj ostavščini je ostalo oko 500 crkvenih jačak, tekstov, notov i sl.,

med njimi i božićne, ke su u molitveniku »Kruh nebeski«: „Zdravo budi, malo dite“ (KN, 67), „Radujte se narodi“ (KN 55), „Ča j' to, okolo Betlehema“ (KN 39), „Narodil se kralj nebeski“ (KN 72), „Rodilo se je ditešće“ (KN 57) i prijevod „Tiha noć“ (KN 63). Pomoćnik u tom poslu, najprije Nakoviću, po njegovoj smrti pak Boreniću je bio glasoviti muzičar Fran Kuhač (1834.-1911.). S Nakovićem je bio u vezi od 1878. sve do njegove smrti. Njevu korespondenciju je opisao Martin Meršič ml. u HN

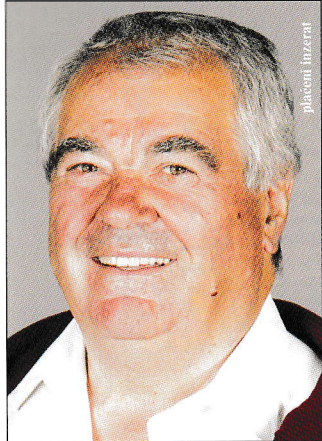
1 GRADIŠĆE O O ljet piše Nikola Benčić

1972., u prvom redu koliko su sudjelivali na »Crikvenom Jačkaru« (CJ). Iz svega onoga što nam je poznato je prva veza med njimi morao biti učitelj Miho Naković, ar Kuhač u jednom pismu piše, da je samo Nakoviću obećao pomoć. U CJ ima božićne jačke „Šetujte pastiri“, „Tiha noć, o sveta noć“, „Vesel te se, Kristuš“... Naković je i u svoje molitvenike (»Duhovni vēnac«, »Zlatna koruna«, »Pěrna molitvenica«, »Nebeska koruna« i »Nebeska kitica«) uvrstio nekoliko božićnih jačak.

Priključenjem naše pokrajine k Austriji se i na ovom polju prominjio crikveni repertoar. Sastavljač novoga je glasoviti glazbenik Ivan Vuković (1876.-1957.) u obnovljenom jačkaru za kantore »Napevka« ili »Vēnac crikvenih melodija«, Niuzalj 1941., a moto mu je bio: *S ovim šaljem skromno delo/Vsaku crikvu, vsako selo, /Vsagdir spivat daj vjerniku/Dobri Bože tvoju diku.* O jačkaru je Aladar Čenar u KG 1981. dao temeljitu analizu.

Uza to ne bi smili pozabiti nosače, za ke ni ne znamo ➔

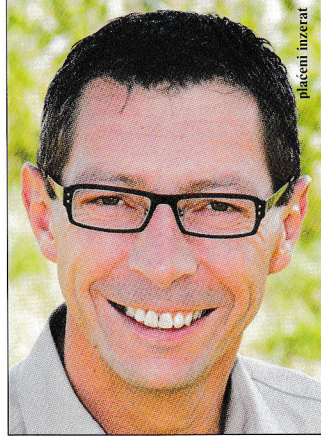
**Blažene
božićne svetke
i srićno novo
ljetu 2022.**

želju načelnik
veleopćine Filež
Hanzi Balogh
i
općinski savjet

**Blažene
božićne svetke
i srićno novo
ljetu 2022.**

želju načelnica
općine Uzlop
Margit Wenzesz-Ehrlich
i
općinski savjet

**Blažene
božićne svetke
i srićno novo
ljetu 2022.**

želju načelnik
općine Vulkaprodrtštof
Fric Carić
i
općinski savjet

**Blažene
božićne svetke
i srićno novo
ljetu 2022.**

želji načelnik
općine Čemba
Werner Gabriel
i
općinski savjetnici

➔ tako točno. Svakako bi ali istaknuo Filešca **Vilija Škilića**, ki je u Zemaljskom muzeju u Željenu 2000. ljeta prezentirao i interpretirao svoju CD-jku pod naslovom »Nek spavaj« s 16 poznatih i popularnih jačak božićnoga vrimenta, izdanje HK-DC-a. A drugo značajno izdanje CD-pločice je »Zajačimo maljahomu, adventske i božićne jačke«, izdanje folklornoga ansambla gradišćanskih Hrvatov *Kolo-Slavuja* 2019. pod peljanjem **Filipa Tyrana** s 18 melodijov med njimi i jako stare narodne: »Kad je Marija Sinka rodila«, »Hodila j' Marija« ili »Va tom ljeti godišća«, ona o koj govorimo u naslovu.

Mogli bi bez daljnega pretpostaviti, da puno ljudi zna jačiti i danas još božićne jačke napamet. Znam se spomenuti na nekadašnje Badnjake, kad je familija bila doma, od najmanjega diteta do starih roditeljev i skupa u krugu, morebit okolo velikoga stola, jačili sbožićne jačke iz molivenika/ov, sve dokle se nije pak išlo na polnoćicu i nujno si jačili u božićnom blaženstvu o Ježuševom narodjenju. □

Hrvatski bal 2022. će biti opet online

BEČ – U pogledu na nejasni izgled održanja većih priredab u januaru se je tim Hrvatskoga bala odlučio i dođući bal – kao jur lani – održati u online-formatu. Emitirat će se ov bal na *YOUTUBE*-u, a to 29. 1. 2022. Kako je pripravljavanje online-formata dost zahtjevno i pokidob da je odluka za emitirani bal spala stoprv nedavno, neće biti prikaz moguć na do sada najavljeni termin, nego tajedan kašnje. Na sami

termin će se održati snimanje pojedinih izvodjačev. Program dođućega, jubilarnoga 75. Hrvatskoga bala, će se u konceptu razlikovati od prošloga, ali se sadržajno nadovezati.

Bit će puno – i plesne muzike – jer organizatori kanu ljetos uključiti poznate i oblubljenne grupe, ali i tematizirati povijest samoga bala, ki ov put stoji pod geslom „Draguljasti bal“.

Kako je bilo najavljeno pri prezentaciji Hrvatskoga bala,

je velika želja balskoga tima ne prekinuti tradiciju, jer je ovo ipak jubilarni bal, ča se zrcali i u geslu. Otvaranje će oblikovati *Kolo-Slavuj*, jer je i ov folklorni ansambl ljetos slavio jubilej (50 ljet postojanja) a povijest ansambla je usko povezana s ovim balom. Takaj će *Kolo-Slavuj* pri balu predstaviti novu produkciju, ka pelja folklor u sasvim nove i do sad kod nas nepoznate pute.

Balski paketi ostaju stalna ponuda uz ov bal, i tako će ih biti i ljetos u dvi verzija. (ur.)

Blažen Božić i srićno novo ljetu 2022. želju notar dr. Walter Bajlić i notarpartner mag. Andreas Jandrišić

7400 Oberwart/Borta
Hauptplatz 11
☎ 03352/38214
notariat@bajlicz.at
www.bajlicz.at

